

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Svk/67/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6020200110
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Benczová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:6020200110.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcov: 1. I. B., nar. XX. S. XXXX, a 2. S. B., nar. XX. L. XXXX, obaja bytom J. XXX/XX, G. - G. Y., spoločne zastúpených: Mgr. Martin Štoffa, advokát, Stoličková 4, Banská Bystrica, proti žalovanej: Obec Poniky, Malá Stráňa 32, Poniky, zastúpenej advokátskou kanceláriou: URBÁNI & Partners s.r.o., IČO: 36 646 181, Skuteckého 17, Banská Bystrica, o uloženie povinnosti doručiť žalobcom rozhodnutie - stavebné povolenie zo 16. januára 2018 č. R2017/002034/PM, o kasačnej sťažnosti žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 76S/51/2022-13 zo 16. júna 2022 takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 76S/51/2022-13 zo dňa 16. júna 2022 a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

. Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi pozemkov v k. ú. G. parc. reg. C č. XXXX/X, XXXX/X, na ktorej je postavený ich rodinný dom, a tiež XXXX/X, na ktorej je postavená stavba bez súpisného čísla. Uvedený pozemok susedí s pozemkom parc. reg. E č. XXXX/X, na ktorom je pozemná komunikácia. Na tejto strane je tiež osadený plot, ktorý je približne v polovici dĺžky tejto strany prerušený bránou, za ktorou je na pozemku parkovacie miesto. Na protiahlejš strane uvedenej pozemnej komunikácie sa nachádza pozemok, pôvodne evidovaný ako parc. reg. C č. XXXX/X (v súčasnosti je časť z neho zakreslená ako samostatná parc. č. XXXX/X).

2. Potom čo sa bezpodielovými vlastníkmi parc. reg. C č. XXXX/X stali W. D. I., G., a jeho manželka W. N. I., G., obaja spoločne ako stavebníci 25. októbra 2017 požiadali žalovanú o stavebné povolenie na výstavbu rodinného domu v severnej časti tejto parcely (táto časť je dnes zakreslená ako parc. č. XXXX/X). Súčasťou stavby mala byť vodovodná prípojka a žumpa na hranici pozemku s pozemnou komunikáciou (parc. reg. E č. XXXX). Na pozemok sa malo vchádzať a vychádzať z tejto pozemnej komunikácie cez bránu, ktorá mala byť umiestnená oproti bráne na pozemku žalobcov. Žalovaná ako stavebný úrad 18. novembra 2017 upovedomila o začatí stavebného konania spojeného s územným konaním susedov stavebníkov, nie však žalobcov. Žiaden z účastníkov nevzniesol námietky, žalovaná 16. januára 2018 vydala stavebné povolenie č. R2017/002034/PM, ktorým povolila stavebníkom stavbu označenú ako „Rodinný dom a oporný múr“. Stavba mala byť umiestnená len na pozemku parc. reg. C č. XXXX/X. Žalovaná doručila stavebné povolenie všetkým účastníkom, žalobcom však nie, a keďže sa nikto neodvolal, vyznačila na ňom, že nadobudlo právoplatnosť 1. marca 2018.

3. Žalobcovia 24. januára 2019 doručili žalovanej podnet, v ktorom vzniesli určité námietky proti povolenej stavbe a zdôraznili, že mali byť účastníkmi stavebného konania. Žalovaná im však odpovedala, že ich pozemok nesusedí so stavebným pozemkom stavebníkov, pretože ich delí pozemná komunikácia. Žalobcovia požiadali Okresný úrad Banská Bystrica, odbor výstavby a bytovej politiky, o preskúmanie stavebného povolenia mimo odvolacieho konania. Opätovne namietli, že mali byť účastníkmi stavebného konania, pretože výjazd zo stavebného pozemku na pozemnú komunikáciu sa nachádza presne oproti výjazdu z ich pozemku. Pozemná komunikácia je v tomto mieste najužšia,

takže vozidlá vychádzajúce zo stavebného pozemku (napr. veľké fekálne vozidlá) budú obmedzovať nehnuteľnosť žalobcov. Odbor výstavby v prípise z 15. mája 2019 žalobcom oznámil, že nezistil dôvod na zrušenie stavebného povolenia. Susedným pozemkom sa podľa neho rozumie pozemok so spoločnou hranicou, pozemok žalobcov však so stavebným pozemkom takúto hranicu nemá. Po neúspechu tohto prostriedku žalobcovia 6. júna 2019 navrhli žalovanej obnovu stavebného konania, čo odôvodnili podobne ako predošlé podania. Žalovaná (po zrušení jej prvého rozhodnutia) po ústnom pojednávaní 14. apríla 2020 tento ich návrh zamietla druhým rozhodnutím z 27. novembra 2020, proti ktorému sa žalobcovia odvolali.

4. Počas konania o návrhu na obnovu žalobcovi podali správne súdu správnu žalobu opomenutých účastníkov podľa § 179 SSP. Tvrdili, že mali byť účastníkmi stavebného konania, pretože stavbou boli dotknuté ich vlastnícke práva k pozemkom parc. č. XXXX/X, -/.. a -/.. Zdôraznili, že na to, aby boli účastníkmi, postačilo, že zásah do ich vlastníckeho práva bol možný. Na ich postavenie sa mal použiť § 14 ods. 1 časť vety za bodkočiarkou zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, teda kým sa nepreukáže opak, majú sa za účastníkov považovať. Pozemky žalobcov susedia s pozemkom s pozemnou komunikáciou, cez ktorý majú viesť inžinierske siete k stavebnému pozemku a jediný prístup k nej. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe okrem iného namietla, že medzi pozemkom žalobcom a stavebným pozemkom je pozemná komunikácia. Rodinný dom žalobcov je od hranice stavebného pozemku vzdialený 12 m a pozemná komunikácia medzi pozemkami má v najužšom mieste 6 m, pričom technická norma dovoľuje najmenej 2,75 m.

5. Správny súd v Banskej Bystrici č. k. 23 S 31/2020-119 žalobe vyhovel, výrokom I. uložil žalovanej, aby žalobcom doručila stavebné povolenie zo 16. januára 2018, a výrokom II. vyslovil, že sa týmto uznesením „zo zákona odkladajú účinky“ stavebného povolenia. Správny súd vyšiel z názoru, že podľa § 59 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov mali byť účastníkmi konania aj vlastníci susedných stavieb, teda podľa § 139 ods. 2 písm. d) cit. zák. aj stavieb na pozemkoch, ktoré síce nemajú spoločné hranice, ak ich užívanie môže byť navrhovanou stavbou dotknuté. Vjazd a výjazd zo stavebného pozemku má byť oproti vjazdu a výjazdu na pozemok žalobcov, takže žalobcovia sa oprávnenne cítia dotknutí, keďže vjazd a výjazd môže narušiť ich vlastnícke právo kolíznymi situáciami. Vzdialenosť medzi pozemkami v tejto súvislosti nie je rozhodujúca. Keďže existuje potenciálna možnosť, že stavba stavebníkov ovplyvní stavbu vo vlastníctve žalobcov, žalovaný mal konať so žalobcami ako s účastníkmi a doručiť im rozhodnutie.

6. Na základe kasačnej sťažnosti žalovanej rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 10Sžk/23/2021 zo dňa 27. apríla 2022 tak, že pôvodné uznesenie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V rozhodnutí uviedol, že žaloba žalobcov neobsahovala žiaden konkrétny prednes, akým spôsobom môže byť stavba žalobcov priamo dotknutá povoloanou stavbou a samotná okolnosť, že určitá stavba je blízko alebo ďaleko od navrhovanej stavby nie je na účely § 34 ods. 2, § 59 ods. 1 písm. b/ ani § 139 ods. 2 písm. d/ zákona č. 50/1976 Zb. rozhodujúca.

7. V napadnutom uznesení Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 76S/51/2022- 13 zo dňa 16. júna 2022 následne správny súd uviedol, že musel vychádzať z právneho názoru kasačného súdu, pričom konštatoval, že žalobcovia nie sú opomenutými účastníkmi administratívneho konania, a to ani v zmysle § 14 ods. 1 Správneho poriadku a ani v zmysle ust. § 34 ods. 2 a § 59 ods. 1 Stavebného zákona, a preto žalobu žalobcov odmietol ako podanú neoprávnenou osobou.

II. Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

8. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa sťažovatelia (žalobcovia) domáhali zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodnili ustanovením § 440 ods. 1 písm. g) a j) SSP tvrdiac, že správny súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a žalobu žalobcov nezákonne odmietol. Sťažovatelia namietali, že boli nezákonným postupom a rozhodnutím žalovanej ukrátení na svojich právach ako účastníci konania, pretože vinou nezákonnej a arbitrárnej interpretácie ustanovení § 34 ods. 2 a § 59 ods. 1 písm. b/ v spojení s ustanovením § 139 ods. 2 písm. c/ a d/ stavebného zákona zo strany žalovanej, nebolo so žalobcami konané ako s účastníkmi spojeného územného a stavebného konania. Sporné stavebné povolenie žalovanej definuje objekt povoloovania ako „Rodinný dom a oporný múr“, avšak súčasne aj „siete- vodovodná a elektrická prípojka“. Z obsahu stavebného povolenia je teda zrejmé, že predmetom konania bol aj obecný pozemok, na ktorom je umiestnená pozemná komunikácia a v ktorom mali byť uložené siete, pričom tento pozemok je skutočne priamo susedným pozemkom k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcov.

9. Žalovanej bolo dobre známe, že žalobcovia sú podielovými vlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX pre k. ú. G., ktoré sú susednými pozemkami a stavbami k povoloanej stavbe rodinného domu a oporného múru spolu s inžinierskymi sieťami, ktoré majú byť realizované na pozemkoch parc. č. KN-C

XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X. Napriek tomu žalobcov žalovaná nezahrnula medzi jej známych účastníkov správneho konania, hoci si musela byť vedomá skutočnosti, že ich práva a právom chránené záujmy sú a budú rozhodnutím priamo dotknuté. Stavebný zákon v ustanovení § 34 ods. 2 a tiež v § 59 ods. 1 výslovne uvádza, že účastníkmi konania sú osoby, ktorých vlastnícke a iné práva jednak k pozemkom alebo stavbám, ale tiež aj k susediacim pozemkom a susedným stavbám, môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté.

10. Sťažovatelia s poukazom na ustanovenia § 139 ods. 2 písm. c/ stavebného zákona uviedli, že užívanie susednej stavby žalobcov môže byť s určitosťou navrhovanou stavbou dotknuté, pretože ako už žalobcovia uviedli vo svojich námietkach, v tamojších miestnych podmienkach bude takmer veľmi obmedzený a rizikový vjazd nákladných vozidiel napr. zabezpečujúcich vývoz žumpy alebo vývoz komunálneho odpadu a s tým spojená zvýšená prašnosť, hlučnosť, zvýšené riziko kolíznych situácií ohrozujúcich život, zdravie a majetok. Tým, že rozhodnutie bolo vydané v spojenom územnom a stavebnom konaní, mala byť podľa názoru žalobcov vyriešená aj otázka umiestnenia stavby a umiestnenia vjazdu/výjazdu z pozemku stavebníkov vo vzťahu k miestnej komunikácii. Alternatívy zriadenia vjazdu však doteraz neboli riadne posudzované.

11. Sťažovatelia nesúhlasia ani s argumentáciou kasačného súdu v zrušujúcom uznesení sp. zn. 10Sžk/23/20221 vo vzťahu ustanoveniu § 14 ods. 1 Správneho poriadku, ktorý podľa názoru kasačného súdu nie je použiteľný, nakoľko jeho použitie predpokladá aktivitu žalobcov v administratívnom konaní, avšak žalobcovia namietajú, že v rámci administratívneho konania nemohli urobiť žiaden prednes, nakoľko o ňom nevedeli. O obsahu stavebného povolenia sa žalobcovia dozvedeli až v lete roku 2018, skoro pol roka po jeho vydaní, pričom ihneď konali, už dňa 09. augusta 2018 podali žalovanej podnet na prešetrovanie, kde uviedli, že sa s nimi ako s účastníkmi nekonalo, ďalej dňa 16. októbra 2018 adresovali žalovanému vyjadrenie, dňa 24. januára 2019 žiadosť o stanovisko, dňa 05. apríla 2019 podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania a napokon dňa 05. júna 2019 aj žiadosť o obnovu konania.

12. Tým, že sa žalovaná ako stavebný úrad vôbec ich námietkami v spojenom územnom a stavebnom konaní vôbec nezoberala, lebo ich tam žalobcovia nemohli vzniesť, vznikla nežiaduca a protiprávna situácia, ktorej obeťami sú výlučne žalobcovia, pretože ich relevantné a vecné námietky sa ani len nedostali na fórum, na ktorom mali byť definitívne zodpovedané a vyriešené. Práve z uvedeného dôvodu sa žalobcovia obrátili na správny súd, aby zhojil uvedenú nezákonnosť a nespravodlivosť, pričom však aktuálny stav súdneho konania v tejto veci práve naopak, de facto odobril postup žalovanej.

13. Na základe uvedeného sťažovateľa zastávajú názor, že preukázali splnenie podmienok pre konštatovanie ich statusu ako opomenutých účastníkov konania a teda aj nezákonnosti postupu žalovanej, ktorá s nimi v konaní ako s účastníkmi nekonala a preto žiadajú kasačný súd, aby ich právam a právom chráneným záujmom poskytol ochranu a kasačnej sťažnosti vyhovel.

14. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila a uviedla, že v administratívnom konaní posudzovala okolnosti prípadu za akých by mohli byť vlastnícke práva alebo právom chránené záujmy žalobcov dotknuté a tým, že k uvedenému záveru nedospela a zároveň žalobcovia neboli aktívni a neuviedli relevantné skutočnosti odôvodňujúce zásah do svojich práv, ktoré by založili účastníctvo, považovala svoj postup aj vyhodnotenie súdu za správne. Navrhla kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

III. Posúdenie veci kasačným súdom

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačná sťažnosť sťažovateľov bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu v medziach sťažnostných bodov uplatnených sťažovateľmi (§ 453 ods. 2 SSP) spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

16. Podstatou sporu medzi sťažovateľmi a žalovanou v prerokúvanej veci bola otázka, či sťažovatelia mali alebo nemali byť účastníkmi stavebného konania, s ktorým bolo podľa § 39a ods. 4 Stavebného zákona spojené územné konanie o umiestnení stavby.

17. Podľa § 179 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“); ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

18. Podľa § 34 ods. 2 Stavebného zákona; v územnom konaní o umiestnení stavby, o využívaní územia, o stavebnej uzávere a o ochrannom pásme sú účastníkmi konania aj právnické osoby a fyzické osoby,

ktorých vlastnícke alebo iné práva k pozemkom alebo stavbám, ako aj k susedným pozemkom a stavbám vrátane bytov môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté.

19. Podľa § 59 ods. 1 písm. b) Stavebného zákona; účastníkmi stavebného konania sú osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté.

20. Podľa § 139 ods. 2 písm. d/ Stavebného zákona ak sa v tomto zákone používa pojem „susedná stavba“, rozumie sa ňou aj stavba na takom pozemku, ktorý nemá síce spoločnú hranicu s pozemkom, o ktorý v konaní podľa tohto zákona ide, ale jej užívanie môže byť navrhovanou stavbou dotknuté.

21. V súvislosti s námietkou sťažovateľov týkajúcou sa aplikácie ustanovenia § 14 ods. 1 Správneho poriadku kasačný súd konštatuje, že pre jej aplikáciu v uvedenom prípade nie je priestor, nakoľko okruh účastníkov v územnom konaní a v stavebnom konaní výslovne upravuje stavebný zákon v § 34 a § 59, ktorý je vo vzťahu k Správneho poriadku lex specialis. Judikatúra k týmto ustanoveniam už vyslovila, že keďže zákon č. 50/1976 Zb. výslovne pomenúva účastníkov každého konania osobitne a odlišne, jeho ustanovenie § 140 vylučuje aplikáciu správneho poriadku vo vzťahu k účastníkom konania (rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽk/23/2017 alebo jeho uznesenie sp. zn. 8SŽk/15/2018). Pokiaľ ide o ust. § 14 ods. 1 správneho poriadku, časť vety za bodkočiarkou, ako vysvetlil už najvyšší správny súd s poukazom na doterajšiu judikatúru v predchádzajúcom uznesení sp. zn. 10SŽk/23/2021 (body 11 - 14), sťažovatelia sa počas konania o svoje účastníctvo neprihlásili. Kasačný súd nemá dôvod doterajšiu judikatúru v tomto smere spochybňovať. Uvedené však nemá žiaden vplyv na to, že sťažovatelia svoju účasť v konaní odvodzovali v zmysle § 14 ods. 2 správneho poriadku z osobitného predpisu - stavebného zákona, k čomu sa kasačný súd vyjadruje ďalej.

22. V zmysle ustanovenia § 179 ods. 1 SSP je opomenutým účastníkom „niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať“. Z formulácie citovaného ustanovenia vyplýva, že opomenutým účastníkom môže byť len ten, s kým orgán verejnej správy mal konať, teda už v čase prebiehajúceho administratívneho konania pred týmto orgánom boli splnené podmienky na to, aby s takouto osobou konal. To, s kým takýto orgán má konať, teda aké podmienky musia byť splnené, aby sa určitá osoba stala účastníkom administratívneho konania, určujú práve procesné predpisy, ktoré upravujú príslušné administratívneho konanie.

23. Sťažovatelia svoje postavenie účastníkov konania odvodzujú aj z ustanovení § 34 a § 59 Stavebného zákona. Podľa § 34 ods. 2 cit. zák. sú účastníkmi územného konania o umiestnení stavby - popri osobách uvedených v odseku 1 citovaného paragrafu - aj právnické osoby a fyzické osoby, ktorých vlastnícke alebo iné práva k pozemkom alebo stavbám, ako aj k susedným pozemkom a stavbám vrátane bytov môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté. Podľa § 59 ods. 1 cit. zák. sú účastníkmi stavebného konania okrem iného a) stavebník, a b) osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté. Obe citované ustanovenia § 34 ods. 2, ako aj § 59 ods. 1 písm. b) tak upravujú dve osobitné skupiny účastníkov: (po prvé) osobu, ktorá má vlastnícke alebo iné právo k pozemkom a stavbám na nich, a (po druhé) osobu, ktorá má vlastnícke alebo iné práva k susediacim pozemkom a (susediacim) stavbám. Hoci to citované ustanovenie neustanovuje celkom jasne, pod pojmom „pozemok“ sa v prvom prípade rozumie pozemok, ktorého sa má týkať územné rozhodnutie alebo stavebné povolenie. Stavbou na ňom sa potom rozumie stavba, ktorá už stojí na takomto pozemku, najmä ak sa na pozemku má umiestniť vedľa existujúcej stavby nová stavba alebo ide o prístavbu či nadstavbu existujúcej stavby. Sťažovatelia ani netvrdili, že by mali vlastnícke alebo iné právo k pozemku parc. reg. C č. XXXX/X alebo k akejkoľvek stavbe na ňom, ani k pozemku parc. reg. E č. XXXX/X, na ktorom je pozemná komunikácia, ktorá oddeľuje ich pozemok od pozemku stavebníkov.

24. Sťažovatelia tvrdia, že mali byť účastníkmi stavebného konania z druhého uvedeného dôvodu, a to, že mali vlastnícke alebo iné právo k susediacim (susedným) pozemkom a susediacim (susedným) stavbám. Tieto pojmy Stavebný zákon definuje v § 139 ods. 2 písm. c) a d). Pojmom „susedné pozemky a stavby na nich“ sa rozumie pozemky, ktoré majú spoločnú hranicu s pozemkom, ktorý je predmetom správneho konania podľa tohto zákona, a stavby na týchto pozemkoch. Pojmom „susedná stavba“ sa zasa rozumie aj stavba na takom pozemku, ktorý nemá síce spoločnú hranicu s pozemkom, o ktorý v konaní podľa tohto zákona ide, ale jej užívanie môže byť navrhovanou stavbou dotknuté.

25. V zmysle judikatúry vo všeobecnosti platí, že treba skúmať, či umiestnením alebo uskutočnením stavby podľa podmienok príslušného rozhodnutia existuje možnosť ovplyvnenia takého práva; netreba skúmať reálny faktický zásah do týchto práv (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8SŽp/20/2012, judikát R 105/2013).

26. Predmetná stavba stavebníkov sa má v zmysle napadnutého rozhodnutia (stavebného povolenia) realizovať na pozemku parc. č. XXXX/X. Medzi týmto pozemkom a pozemkami sťažovateľov, na ktorých je postavený ich rodinný dom a oplotenie, sa nachádza len obojsmerná miestna komunikácia (parc. č. XXXX/X), z ktorej je aj priamo vytvorený vjazd/výjazd vozidiel na pozemok sťažovateľov, a to priamo oproti plánovanému vjazdu/výjazdu vozidiel na pozemok stavebníkov. Z námietok a pripomienok vznesených sťažovateľmi (či už v správnom alebo súdnom konaní) vyplýva, že sa cítia byť účastníkmi spojeného územného a stavebného konania z dôvodu, že ich vlastnícke právo k stavbám na ich pozemku, ktoré sú susednými stavbami vo vzťahu k pozemku stavebníkov, bude stavbou stavebníkov priamo dotknuté tým, že naruší pokojné užívanie ich stavieb výrazným zvýšením rizika vzniku škôd na ich stavbe - oplotení (kolíznymi situáciami na úzkej miestnej komunikácii).

27. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 10Sžk/23/2021, ktorého právnym posúdením bol Správny súd v Banskej Bystrici viazaný, kasačný súd uvádza, že uvedené rozhodnutie považuje za odklon od ustálenej judikatúry, pokiaľ ide o výklad § 34 resp. 59 stavebného zákona. V zmysle ustálenej judikatúry (R 105/2013, uvádzanej v bode 25) postačuje „možnosť ovplyvnenia takého práva; netreba skúmať reálny faktický zásah do týchto práv“. Sťažovatelia predovšetkým tvrdili, že zásah do ich vlastníckeho práva spočíva v tom, že vjazd na pozemok stavebníkov bude zriadený presne oproti miestu, kde majú sťažovatelia vjazd na svoj pozemok. Podľa citovaného rozhodnutia kasačného súdu existencia takého vjazdu nemá priamy súvis s navrhovanou stavbou. Vjazd na danom mieste totiž podľa jeho názoru nie je nevyhnutným dôsledkom stavby, ale dôsledkom existencie samotného pozemku, na ktorý sa musí v určitom mieste z cesty vchádzať a naopak, na cestu vychádzať. S uvedeným sa kasačný súd môže stotožniť len v časti, pretože kasačný súd sa v zrušujúcom rozhodnutí zaoberal iba s rodinným domom. Zároveň prejazd cez takýto pozemok (cestnú komunikáciu vo vlastníctve žalovaného) môže byť následkom umiestnenia stavby, kedy predmetná situácia nebola vyhodnotená komplexne spolu so zohľadnením argumentov sťažovateľov, ktoré sa týkali výstavby oporného múru a samotného vjazdu na takýto pozemok. Práve z umiestnenia vjazdu na pozemok stavebníkov môže podľa kasačného súdu vyplývať možnosť ovplyvnenia vlastníckeho práva sťažovateľov.

28. Stavby vo vlastníctve sťažovateľov sú síce postavené na takom pozemku, ktorý nemá spoločnú hranicu s pozemkom stavebníkov uvedeným v stavebnom povolení, ale užívanie stavieb sťažovateľov môže byť navrhovanou stavbou stavebníkov nesporne dotknuté. Žalovaný si nesprávne vyložil ustanovenia Stavebného zákona upravujúce účastníkov územného resp. stavebného konania a taktiež § 139 Stavebného zákona, ktorý vymedzuje niektoré pojmy použité v Stavebnom zákone. Vzďialenosť medzi pozemkami žalobcov a pozemkom stavebníkov nie je v tomto ohľade rozhodujúca. Samotná skutočnosť, že medzi pozemkom stavebníkov a pozemkami žalobcov sa nachádza miestna komunikácia, nevylučuje, aby vlastnícke práva žalobcov k stavbám na ich pozemku boli priamo dotknuté rozhodnutím o umiestnení stavby ako aj stavebným povolením (pričom v prípade, že bolo vydané v spojenom územnom a stavebnom konaní, musí byť vyriešená aj otázka umiestnenia stavby a umiestnenia vjazdu/výjazdu z pozemku stavebníkov vo vzťahu k miestnej komunikácii).

29. Kasačný súd v uvedenej veci poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžk/23/2019 zo dňa 27. júla 2020 v obdobnej veci, podľa ktorého „Je preto zbytočné robiť rozdiely medzi jednotlivými sťažovateľmi, pokiaľ ide o vzdialenosť nehnuteľností každého z nich k povolenej stavbe, keďže nielen samotní sťažovatelia, ale prakticky všetci vlastníci bytov a rodinných domov v bezprostrednom susedstve povolenej stavby môžu byť rovnako ako sťažovatelia dotknutí na svojich právach postavením troch štvorpodlažných bytových domov s podkrovmi a parkovacími stáťami. Kasačný súd je toho názoru, že nielen v územnom konaní, ale aj v konaní o vydanie stavebného povolenia na stavbu, ktorá má potenciál lokálne zasiahnuť do životného prostredia, musí byť vytvorený priestor pre vlastníkov susediacich nehnuteľností, aby mohli ako účastníci konania vzniesť námietky týkajúce sa nesúladu povoľovanej stavby s územnoplánovacou dokumentáciou či iných zásahov do ich práv a stavebný úrad sa nimi musí zaoberať. Z administratívneho spisu však vyplýva, že sťažovatelia ako vlastníci susediacich nehnuteľností nemali žiaden prístup k rozhodovaniu o predmetnej stavbe, ani v územnom a ani v stavebnom konaní, hoci povoľovaná stavba môže zasiahnuť do životného prostredia, ktoré sa ich bezprostredne dotýka. Otázka, či bude na pozemku stavebníka zeleň alebo tri štvorpodlažné bytové domy s podkrovmi, bezpochyby môže ovplyvniť užívanie susedných stavieb a vzhľadom na pomery v danej lokalite (v bezprostrednej blízkosti povoľovanej stavby sa nachádzajú bytové domy i rodinné domy) sa týka veľkého počtu ich vlastníkov. Preto bolo podľa názoru kasačného súdu namieste, aby žalovaný zvolil ako spôsob oznamovania úkonov a rozhodnutí v stavebnom konaní verejnú vyhlášku (§ 61 ods. 4, § 69 ods. 1 Stavebného zákona), na čo upozornili i sťažovatelia“.

30. Rozhodovanie o povolení predmetnej stavby sa bezpochyby dotýka užívania susednej stavby vo vlastníctve sťažovateľov, ktorí z tohto dôvodu mali mať v stavebnom konaní postavenie účastníkov,

s oprávnením vyjadrovať sa k predmetu konania a vznášať námietky voči zásahu do práv, ktorých ochrany sa dovolávajú. Keďže s nimi žalovaná v stavebnom konaní nekonala a rozhodnutie im nedoručila, možno ich považovať za opomenutých účastníkov stavebného konania a ich požiadavku na doručenie stavebného povolenia za oprávnenú. Prítom postačuje existencia hoc len potenciálneho ovplyvnenia ich vlastníckych práv. Posudzovanie okruhu účastníkov správneho konania je potrebné vykonať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Ustanovenia Stavebného zákona upravujúce, kto je účastníkom územného a stavebného konania, je potrebné vykladať tak, aby sledovali ochranu všetkých tých osôb, ktorým zákonodarca v právnej norme Stavebného zákona priznal postavenie účastníkov konania spojené s procesnými právami vyplývajúci zo Stavebného zákona či Správneho poriadku. Žalovaná tým, že nekonala so žalobcami ako s účastníkmi konania, neumožnila im žiadne z ich práv realizovať a teda im odoprela možnosť zabezpečiť si ochranu svojich práv a právom chránených záujmov už len tým, že im neposkytla žiadnu možnosť proti povoleniu stavby vzniesť námietky, o ktorých by mala povinnosť rozhodnúť.

IV. Záver

31. Správny súd tak vec nesprávne právne posúdil, ak dospel k záveru, že správnu žalobu podala neoprávnená osoba a na základe uvedeného ju odmietol. Kasačná sťažnosť je tak dôvodná v zmysle uplatneného sťažnostného bodu, ktorý treba obsahovo podradiť pod § 440 ods. 1 písm. g) SSP, v dôsledku čoho kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie. Správny súd rozhodne o žalobe žalobcov znova v zmysle § 179 SSP, pričom bude vychádzať z právneho názoru vysloveného v tomto rozsudku (§ 469 SSP).

32. Trovy konania o tejto kasačnej sťažnosti sú súčasťou trov konania, o ktorých sa podľa § 467 ods. 3 SSP rozhodne v novom konečnom rozhodnutí.

33. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.